

VOOR U GELEZEN

MET HART EN ZIEL, Godsdienstige gevoelens gewogen
Drs. P. van Ruitenburg

In dit boek wordt stilgestaan bij algemene godsdienstige gevoelens en de waarde hiervan. Vervolgens worden deze gevoelens volgens de Bijbel besproken. Godsdienstige gevoelens, opvoeding, prediking en pastoraat worden allen apart in een hoofdstuk besproken. Het laatste hoofdstuk gaat over godsdienstige gevoelens en psychische problemen. Uit dit hoofdstuk zouden we iets aan u door willen geven.

Bij de psychisch zieke kunnen de godsdienstige gevoelens gekleurd zijn door de ziekte. Bij mensen met een psychiatrische ziekte kan verborgen agressie soms heel onverwachts naar buiten komen. Deze woede-agressie kan zich ook richten op God, waardoor het niet mogelijk is om te bidden enz. Deze reacties kunnen schuldgevoelens versterken waardoor mogelijk de depressieve gevoelens toenemen. Angst kan eveneens een rol spelen. Angst voor allerlei dingen kan mensen bezetten, bijvoorbeeld angst voor de zonde tegen de Heilige Geest. De vraag die we dan aan elkaar kunnen stellen is: weet men dat men God mist in het leven, beleeft men tegen een heilig God gezondigd te hebben?

Het gevoelsleven kan mogelijk vervlakt zijn door de depressieve gevoelens. Ware gelovigen kunnen het gevoel hebben dat men volkomen door God is verlaten. Maar gelukkig ligt dit niet in de handen van mensen. Want er staat zo duidelijk in Gods Woord dat Hij niet laat varen de werken Zijner handen (Psalm 138).

Het tegenovergestelde van een depressie is dat mensen overmoedig kunnen zijn. Men kan alles aan en men ervaart op godsdienstig gebied de grootste zaken. Veel Bijbelteksten worden ontvangen 'door God.' Bij het spreken over deze zaken stelt de persoon zichzelf centraal. Het is in de omgang met deze personen van belang om te luisteren en de aandacht af te leiden. In discussie met hen gaan, heeft geen zin. Een andere mogelijkheid is dat mensen geborgenheid zoeken in het evangelie. Men verdraagt niet het volledige Woord van God, maar neemt delen daaruit. Deze personen verdragen ook moeilijk een evenwichtige prediking.

Normaal weet iemand zijn negatieve en positieve kanten redelijk in evenwicht te houden. Als de negatieve overheersen, heeft men last van een negatief zelfbeeld. Men denkt dat het Bijbels is dat men zo denkt. Het is van belang om dit duidelijk te onderscheiden met de zelfontdekking ten opzichte van God. Voor God zijn we schuldige zondaars, maar ten opzichte van onze naasten staan we gelijk aan elkaar.

Anderen hebben last van waanideeën. Men kan dan last hebben van stemmen. Soms ziet men er ook iets bij. Deze mensen kunnen heel veel praten over de godsdienst, maar het is voor de ander vaak moeilijk te volgen. Het is heel moeilijk om de ander ervan af te brengen. Tegenspreken maakt dat de ander meer alleen komt te staan. We kunnen beter proberen hen door te verwijzen naar hulpverlening. Medicatie is een middel om verder geholpen te worden.

Weer anderen hebben last van dwanggedachten. Zij lijden omdat er voortdurend dezelfde gedachten hen bezighouden. Gedachten die extreem zijn en die niet overeenkomen met de werkelijkheid. Soms wordt men geplaagd door vloekgedachten. Daardoor voelt men zich zeer schuldig.

Drs P. van Ruitenburg heeft aan het eind van dit hoofdstuk kort beschreven dat het moeilijk is om te onderscheiden welke emoties een gevolg zijn van een psychische ziekte en welke van het echte geloof.

Hij geeft enkele aandachtspunten waarop u kunt letten:

1. Is er sprake van moedeloosheid of kunnen we iets horen van de droefheid over de zonde en droefheid over het missen van God in het leven?
2. Is er droefheid over het feit dat men niet tot Gods eer kan leven?
3. Is hetgeen men vertelt gegrond op Gods Woord?
4. Is er besef dat men een Borg nodig heeft voor de schuld?
5. Heeft men Gods eer op het oog of vooral zichzelf?

Tot zover iets wat we aan u door willen geven om duidelijkheid te geven tussen de doorsnee godsdienst en het Bijbelse geloof.

In het schrijven is het moeilijk om de juiste woorden te vinden, omdat men enerzijds niet een hard oordeel wil geven. Onderling als mensen ligt er veel voor elkaar verborgen, maar voor God ligt niets verborgen. God werkt door alle psychische stoornissen heen. Maar we moeten ook eerlijk met elkaar omgaan.

Mevr A. Frens

PSYCHO-EDUCATIE

Psyche en Geloof

Zoals in het boek van Drs. P. van Ruitenberg is aangegeven is het belangrijk om onderscheid te maken tussen psychische en geestelijke problemen. Het verzwaart het lijden onnodig als men probeert psychische noden alleen maar met geestelijke benadering op te lossen. Omgekeerd moeten geestelijke facetten ook niet uit het oog verloren worden bij psychisch geformuleerde problemen. Maar mogen we, wanneer iemand psychische ziek is, wel doorverwijzen naar een instelling wanneer er zo'n relatie ligt tussen psychologie en geloof?

Wanneer iemand een hoofdwond heeft opgelopen, is er niemand die betwijfelt dat er een bezoek moet worden gebracht aan een arts. Bij psychische moeilijkheden ligt de zaak een stuk ingewikkelder. Vaak tobben mensen lang met klachten voordat er hulp gezocht wordt. Blijkbaar liggen problemen en vragen op psychisch terrein veel gevoeliger dan die op lichamenlijk gebied.

Een reden voor de grote schroom om met psychische problemen naar buiten te komen, zou kunnen liggen in het feit dat dit soort problemen het persoonlijke intieme leven betreffen. Spreken over psychische problemen maakt kwetsbaar.

De relatie tussen geloofsleven en psychisch welbevinden is uiterst complex. Voor iedereen is de wijze waarop hij in het leven staat, waarin hij zijn houvast vindt, zijn rust, zijn hoop, zijn vertrouwen van groot belang. Dat alles werkt door in de wijze waarop hij functioneert. Hoe die relatie tussen beide gebieden uitvalt, hangt niet af van iemands kerkgenootschap, zoals wel wordt beweerd. Het is dus ook niet zo dat hoe 'zwaarder' iemands kerkelijke achtergrond is, hoe ziekmakender dat in voorkomende gevallen zou zijn. Dat is absoluut niet waar. Wel is duidelijk dat een psychische ziekte niet buiten het geloof omgaat. Zeker hoor je in een depressie vaak godsdienstige opvattingen meeklinken, maar dat betekent nog niet dat de oorzaak daar ligt. Er zijn een groot aantal factoren waardoor een depressie kan ontstaan.

Er zijn mensen die beweren dat de ware kinderen Gods niet depressief kunnen worden. Wanneer dit wel het geval is, dan zou dit een bewijs zijn dat het ware geloof gemist wordt. Dat is niet waar. Depressie heeft niets met de kwantiteit of kwaliteit van

iemands geloof te maken. Wanneer iemand depressief is, voelt de persoon zich onzeker. Dat hoort bij het ziektebeeld. Nu is het waar dat onzekerheid geen vrucht is van het geloof. Waar staat echter in de Bijbel dat de ware gelovige geen last heeft van ongelof? Ds. G. H. Kersten heeft gezegd: 'In het geloof is geen twijfel, maar in de gelovige wel.' En dat is volkomen waar!

Gebruikte literatuur:

Dr.J. van der Wal, Psychische nood, ambt, gemeente en hulpverlening. Uitgeverij Groen en Zoon. Heerenveen, 1998.

Drs P van Ruitenburg. Met hart en ziel. Godsdienstige gevoelens gewogen. Uitgeverij de Groot Goudriaan Kampen. 1996.

Mevr. A. Frens